

Aš mačiau gyvą šventąjį...

(Pabaiga. Pradžia Nr. 138)

Kūčiose dalyvavo ir Universiteto rektorius Mykolas Biržiška su žmona. Jas pradėjo kun. A. Lipniūnas trumpu pamokslėliu ir malda. Jo iniciatyva Kūčios ir buvo surengtos. Materialiai Šiek tiek parėmė ir Laisvės fondas, kurio pagrindinis kūrėjas ir iniciatorius buvo kun. A. Lipniūnas.

Dažnai švenčių proga jis pasiūsdavo studentus su siuntinėliais pas išvežtųjų gimines, pas iš darbo atleisčiusius profesorius ar kaip kitaip nukentėjusiuosius. Retkarčiais pasikviėdavo pas save veiklesniusius studentus, pavaišindavo sumuštiniais, apdovanodavo Laisvės fondui visuomenės paaukotais drabužiais ar kuo kitu.

Mane apdovanojo savo knyga "Penskių valstybių sostinėse". Užrašė prasmingą dedikaciją, kokios nusipelnusi nesijaučiau. Beje. knygą išsaugojau, o dedikaciją 1947 m. vieną rudens naktį išplėšiau su visu lapu ir sunaikinau. Išgąsdino ekstra gautas perspėjimas: "Pas tave gali būti krata". Gailiuosi visą savo gyvenimą, kad taip kvailai pasielgiau. Juk galėjau išplėštąjį lapą įklijuoti į kokią kitą knygą, gal būtų išlikęs. Tokio pat likimo susilaukė ir A.Sušinsko "Maršo jaunystei" dedikacija...

Kunigas buvo gan atviras, labai nuoširdus. Susitikdamas su Vilniaus aukštuomene, daug žinodavo. Kai ką ir mums papasakodavo, ko kitur neišgirsi. Ramino, kad vokiečių okupacija jau nebeilgalaikė: "Aš turiu jau paruošęs ir pamokslą, kurį pasakysiu, kai jie išsinešdins". Deja, deja. Po metų visą Lietuvą apskriejo skaudi žinia: Vilniaus universitetas uždarytas, areštuota daug inteligentų. Tarp jų kunigas Alfonsas Lipniūnas, kun. S.Yla, Balys Sruoga, žurnalistas Rapolas Mackonis... Kunigas A. Lipniūnas išvažiavo apsirengęs sutana.

Po kurio laiko pradėjo kai kas gauti išvežtųjų laiškėlius. Rašyta vokiškai. Vieną kitą laiškėlių teko skaityti ir man. Kaip ir anksčiau, kunigas A.Lipniūnas buvo optimistas, sveikino visus, liepė nenusiminti.

Kartą panevėžiečiai mokytojai pasiuntė jam keletą siuntinėlių. Po kurio laiko grįžo siuntinėlis su prieraišu, kad adresatas nesurastas...Korespondencija nutrūko amžinai...

Prabėgo daug metų, kai garsaus pamokslininko, tikro kunigo ir kankinio jau nebeturime. Tie "galingieji", kurie jo taip bijojo, tapo labai maži ir sugėdinti. Pačioje tautinio atgimimo pradžioje Panevėžio Katedros klebono monsinjoro

J.Antanavičiaus rūpesčiu A.Lipniūno palaikai iš Pucko (Lenkija) buvo pervežti į Panevėžį, kur jis pradėjo pirmuosius savo garbingo apaštalavimo metus. Taip buvo pageidavęs ir monsinjorą J.Antanavičių įpareigojęs vysk. K. Paltarokas (beje, vyskupas kadaise tikėjosi, kad kun. A.Lipniūnas bus įpėdinis).

Kunige Profesoriau! Grįžai į Panevėžį su dideliu ir didvyrišku kraičiu. Atleisk mums, kad Panevėžys tavęs nepasitiko, kaip privalėjo pasitikti. O ir Tavo jau žilagalvių ir raukšlėmis išvagotais veidais auklėtinių negausiam būreliui nebuvo leista Tavęs tinkamai pasveikinti... Ir moksleivių ateitininų vėliava nedrąsiai kažkur pakampiais lyg slapstėsi. Kalta 50 metų skiepyta baimė. O tokio auklėjimo inspiratoriai dar nenorėjo užleisti savo postų...

Tau vainikui nupinti stokojome ažuolo lapų. Mano sesuo Kotryna, niekam nieko nesakiusi, nupynė Tau paskutinįjį vainiką, Panevėžio ateitininų vainiką, iš vienu rūtų. Visi nutarėm, kad gerai padarė. Juk ir kunigas A. Lipniūnas buvo rūtos tyrumo, ažuolo tvirtumo žmogus.

Dabar ant Tavo kapo nebaigia žydėti gėlės ir beveik negęsta žvakės. Iškilo ir dailus prasmingas paminklas.

Mums, Tavo auklėtiniams, labai dažnai atrodo, kad Tu, kaip ir anuomet iš Vilniaus Šv. Jono bažnyčios sakyklos, kalbi mums iš Anapilio: "Būkite drąsūs, dori ir principingi. Nepamirškite, kad jūs seneliai, Panevėžio gimnazijos moksleivi ai ateitinincai 1918 metų Nepriklausomybės kare gausiai dalyvavo ir kovėsi pirmosiose ugnies linijose. Jie suprato, kad laisvę prarasti labai lengva, bet ją atgauti nepaprastai sunku. Moksleiviai, išdrįskite būti tikintys lietuviai ir drąsūs patriotai. Organizuotai su vėliavomis per tautos šventes ateikite į bažnyčią, kaip ir jūs seneliai ir tėveliai ateidavo. Drauge su savo mokytojais ir vadovybe. Nejaugi bažnyčią tą dieną turi lankyti tik buvę tremtiniai ir kaliniai?!" O, daug ką pasakytum mums šiandien garbingasis profesorius ir kunigas Alfonsas Lipniūnas.

E. Gabulaitė prie kun. A.Lipniūno kapo Katedros šventoriuje.

P.S. Pirmasis Panevėžio vyskupijos direktorius, nacių kankinys Alfonsas Lipniūnas amžinam poilsiui grįžo į Panevėžį. Nedovanotina, kad antrasis vyskupijos direktorius, bolševikų kankinys Alfonsas Sušinskas tebelaukia parvežamas iš Pitsburgo (JAV). Jo vieta irgi Katedros šventoriuje. Parvežkime jį!